

ข้อมูลสนับสนุนกลุ่มมิตรภาพสมาชิกรัฐสภาไทย-คูเวต เรื่อง “วิกฤติการณ์การเมืองคูเวต”

โดย นายชูชาติ พุ่มเพ็ง นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ
กลุ่มงานภาษาสเปน เยอรมัน และอาหรับ
สำนักภาษาต่างประเทศ

๑. ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอ่าวอาหรับ ทิศเหนือและทิศตะวันตกติดกับสาธารณรัฐอิรัก

ทิศตะวันออก ติดกับอ่าวเปอร์เซีย ทิศใต้ติดกับราชอาณาจักรซาอุดีอาระเบีย

พื้นที่ ประมาณ ๑๗,๘๑๘ ตารางกิโลเมตร

เมืองหลวง คูเวตซิตี (Kuwait City)

ภูมิอากาศ ภูมิอากาศแบบทะเลทราย ช่วงเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม อากาศร้อนจัด ส่วนช่วงเดือนธันวาคม - กุมภาพันธ์ อากาศหนาว

ประชากร ๓.๘ ล้านคน

เชื้อชาติ คูเวตร้อยละ ๔๕ อาหรับอื่นๆ ร้อยละ ๓๕ อื่นๆ ร้อยละ ๒๐

ภาษาราชการ ภาษาอาหรับ และภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการที่สอง

ศาสนา อิสลามร้อยละ ๙๕ (ซุนนีย์ร้อยละ ๗๐ ซิอะห์ ร้อยละ ๒๕.๕) คริสต์ร้อยละ ๔.๕

คนไทยในคูเวต นักเรียนไทยประมาณ ๔๐ คน และแรงงานไทยประมาณ ๓,๐๐๐ คน

วันสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-คูเวต ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๖

เจ้าผู้ครองรัฐ เชค คอบาร์ อัลอะหมัด อัลจาบีร์ อัลคอบาร์ (Sheikh Sabah Al-Ahmad Al- Jaber Al-Sabah)

นายกรัฐมนตรีปัจจุบัน เชคญาบิร มุบารัก อัลอะหมัด อัลคอบาร์ มาจากการแต่งตั้งโดยตรงจากเจ้าผู้ครองรัฐ

ระบบการปกครอง ระบบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ (Constitutional Hereditary Emirate)

คณะรัฐบาล ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีรวมรัฐมนตรีทั้งคณะจำนวน ๑๕ คน ซึ่งตามธรรมเนียมปฏิบัติ

กระทรวงหลักๆ จะได้รับการจัดสรรให้กับเชื้อพระวงศ์ทำหน้าที่กำกับดูแล

ระบบรัฐสภา สภาเดี่ยว คือ สภาแห่งชาติ มีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น ๕๐ คน มีวาระคราวละ ๔ ปี

ระบบการเลือกตั้ง ใช้เสียงข้างมากในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งโดยแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น ๕ เขต

แต่ละเขตมีสัดส่วนสมาชิกสภาแห่งชาติได้เขตละ ๑๐ คน

ประธานสภาแห่งชาติชุดปัจจุบัน อาลี ฟายัด รอชิด อัลรอชิด

รองประธานสภาแห่งชาติ มุบารัก อัลค่อรีนัจ

สถานการณ์การเมืองล่าสุด นับตั้งแต่กลางปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองฝ่ายค้าน

และฝ่ายรัฐบาลจนมีผลทำให้มีการเปลี่ยนรัฐบาลทั้งคณะจำนวน ๙ ครั้ง และมีการยุบสภาทั้งสิ้น ๖ ครั้ง

๒. สาเหตุของปัญหา/ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองฝ่ายค้านกับรัฐบาล

๒.๑ ความไม่ไว้วางใจรัฐบาลต่อการเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพทางการคลังของประเทศ

ประเทศคูเวตประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเมืองต่อเนื่องนับตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๕๕๓ และยืดเยื้อยาวนานมาจนกระทั่งความวุ่นวายทางการเมืองเริ่มโหมหนักขึ้นตลอดทั้งปีพ.ศ. ๒๕๕๕ โดยเฉพาะเหตุการณ์ความไม่ลงรอยกันระหว่างกลุ่มการเมืองฝ่ายค้านภายในสภาแห่งชาติกับคณะรัฐมนตรีในรัฐบาลภายใต้การนำของเชคนาศิร อัลมุฮัมหมัด อัศศอบาห์ โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการพิจารณาร่างกฎหมายว่าด้วยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพทางการคลังของประเทศในวงเงิน ๓๐ ล้านดอลลาร์หรือประมาณ ๑๐๘ ล้านบาทหรือประมาณ ๑๐๘ ล้านบาทที่ฝ่ายค้านผนึกกำลังคัดค้านอย่างเต็มที่ จนนำไปสู่การยื่นกระทู้ถามสดเกี่ยวกับการทำหน้าที่และความไม่โปร่งใสของรัฐมนตรีบางคนในรัฐบาล ส่งผลให้รัฐบาลยื่นหนังสือลาออกทั้งคณะและเจ้าผู้ครองรัฐคูเวตเชคศอบาห์ อัลอะห์หมัด อัศศอบาห์ ประกาศให้ยุบสภาชุดปัจจุบันซึ่งถือเป็นครั้งที่ ๓ ในรอบของการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนเดิม และในที่สุดเจ้าผู้ครองรัฐคูเวตได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๕

๒.๒ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตัดสินให้การเลือกตั้งเดือนกุมภาพันธ์เป็นโมฆะ

การเลือกตั้งเมื่อเดือนกุมภาพันธ์พ.ศ. ๒๕๕๕ ทำให้กลุ่มการเมืองฝ่ายค้านได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งถล่มทลาย กล่าวคือได้ที่นั่ง ๓๖ ที่นั่งจากทั้งหมด ๕๐ ที่นั่ง ต่อมาวิกฤติการเมืองกลับรุนแรงขึ้นเนื่องจากในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยตัดสินให้การเลือกตั้งเดือนกุมภาพันธ์ครั้งล่าสุดเป็นโมฆะเนื่องจากกระบวนการดำเนินการเลือกตั้งขัดต่อรัฐธรรมนูญมีผลให้สมาชิกสภาแห่งชาติสิ้นสมาชิกภาพทันทีถัดมารัฐบาลได้ยื่นคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยกรณีให้มีการกำหนดเขตการเลือกตั้งทั้ง ๕ เขตขึ้นใหม่ว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญมีมติไม่รับคำร้องดังกล่าวเนื่องจากกระบวนการดังกล่าวไม่อยู่ในอำนาจความรับผิดชอบของรัฐบาล

๒.๓ พระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเลือกตั้ง

ดูเหมือนว่ารัฐบาลกำลังเข้าสู่ทางตันทางการเมืองในขณะนั้นจนกระทั่งได้มีพระราชกฤษฎีกาฉบับด่วนให้ทบวงการกำหนดแนวทางและกลไกต่าง ๆ ในการเลือกตั้งทั่วไปรวมทั้งให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิลงคะแนน ๑ คน/๑ เสียงเท่านั้น โดยเปลี่ยนแปลงจากเดิมคือได้สิทธิออกเสียง ๑ คน/๔ เสียง และให้กำหนดวันเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๕ ส่งผลให้กลายเป็นชนวนความขัดแย้งและเกิดการประท้วงของกลุ่มการเมืองฝ่ายค้านที่คว่ำบาตรการเลือกตั้งครั้งใหม่และเรียกร้องให้ประชาชนที่เห็นต่างออกมาเคลื่อนไหวบนท้องถนน

พระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเลือกตั้งมี ๒ มาตรา ดังนี้

มาตรา ๑ ให้แก้ไขความในมาตรา ๒ ของกฎหมายเลือกตั้งฉบับที่ ๔๒ พ.ศ.๒๕๔๙ โดยเพิ่มข้อความ ดังนี้ “ให้ทุกเขตเลือกตั้งเลือกสมาชิกสภาแห่งชาติได้ ๑๐ ที่นั่งโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งหนึ่งคนมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเพื่อเลือกผู้สมัครได้เบอร์เดียวเท่านั้นในเขตเลือกตั้งที่ผู้สมัครลงสมัครในเขตนั้น และให้ถือว่าเป็นบัตรเสียหากมีการลงคะแนนเสียงมากกว่าที่กฎหมายกำหนด”

มาตรา ๒ ให้รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามบัญญัติแห่งพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้โดยมีผลบังคับใช้ นับตั้งแต่วันที่มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาแห่งชาติทั่วไปชุดที่ ๑๔ และให้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้บทบัญญัตินี้พร้อม เสนอให้สมาชิกสภาแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อใช้เป็นกฎหมายต่อไป

๓. ความเคลื่อนไหวทางการเมืองของฝ่ายค้านภายหลังการเลือกตั้งครั้งล่าสุด

กลุ่มการเมืองฝ่ายค้านเรียกร้องให้รัฐบาลยุบสภาแห่งชาติชุดใหม่ที่ได้รับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๕ โดยเห็นว่าการเลือกตั้งครั้งล่าสุดไม่ชอบด้วยกฎหมาย จนเป็นเหตุให้กลุ่มการเมืองฝ่ายค้านส่วนใหญ่คว่ำบาตรการเลือกตั้งในสนามเลือกตั้งครั้งนี้ และถือว่าผลการเลือกตั้งไม่ใช่เสียงส่วนใหญ่ของประเทศครั้นเมื่อมีการประกาศผลการเลือกตั้งออกมาปรากฏว่ามีสมาชิกสภาแห่งชาติหน้าใหม่ที่ได้ที่นั่งในรัฐสภาคววตทั้งสิ้น ๓๐ ที่นั่ง ซึ่งในจำนวนนี้มีกลุ่มการเมืองชื่อเห่ (ประชากรส่วนน้อย) ได้ที่นั่งมากถึง ๑ ใน ๓ ของจำนวน ที่นั่งทั้งหมดคือ ๑๗ ที่นั่ง ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนสูงที่สุดเมื่อเทียบกับการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาที่สำคัญมีสมาชิกสภาแห่งชาติที่เป็นสตรีได้ที่นั่งมากถึง ๓ ที่นั่ง

สำหรับกลุ่มการเมืองอิสลามซุนนีย์ (ประชากรส่วนใหญ่) ซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองฝ่ายค้านที่ส่วนใหญ่คว่ำบาตรการเลือกตั้ง ครั้งล่าสุดนี้ได้ที่นั่งเพียง ๔ ที่นั่งแตกต่างจากผลการเลือกตั้งเมื่อเดือนกุมภาพันธ์อย่างมาก ซึ่งผลการเลือกตั้งครั้งดังกล่าวกลุ่มการเมืองอิสลามซุนนีย์ได้ที่นั่งมากถึง ๓๖ ที่นั่งจากทั้งหมด ๕๐ ที่นั่ง

๓.๑ กระแสวิจารณ์ของกลุ่มการเมืองฝ่ายค้านต่อการเลือกตั้งครั้งล่าสุด

- ไม่สะท้อนเสียงส่วนใหญ่ของประเทศ
- การเปลี่ยนกฎหมายเลือกตั้งให้เลือกได้ ๑ คน/๑ เสียงเป็นการเปิดช่องให้มีการซื้อเสียงอย่างมโหฬารโดยอำนาจรัฐ
- ขาดความชอบธรรมทางการเมืองตามหลักนิติรัฐ
- ยอดผู้มาใช้สิทธิขัดแย้งกับข้อเท็จจริงโดยในการประกาศครั้งแรกมีจำนวนผู้มาใช้สิทธิเพียงร้อยละ ๓๘.๘ ต่อมา มีการแก้ไขจำนวนดังกล่าวเป็นร้อยละ ๔๐.๓

๓.๒ ข้อกล่าวหาของกลุ่มการเมืองฝ่ายค้านต่อรัฐบาล

- การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลขาดความโปร่งใส มีการทุจริตในวงกว้าง
- คณะรัฐบาลต้องมาจากการเลือกตั้ง

ในขณะที่รัฐบาลมองว่ากฎหมายเลือกตั้งฉบับใหม่ถือเป็นการสะท้อนวิถีประชาธิปไตยที่นานาอารยประเทศใช้ระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยยึดถือปฏิบัติ อีกทั้งยังเป็นการปฏิรูปการเมืองคูเวตครั้งใหญ่เพื่อลดการหาประโยชน์ของกลุ่มต่างๆ เพราะที่ผ่านมากลุ่มการเมืองฝ่ายค้านใช้เกมการเมืองผ่านระบบรัฐสภาเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มตัวเอง ซึ่งถือว่าการเมืองที่ไม่สร้างสรรค์เพราะไม่คำนึงถึงการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศ

แหล่งข้อมูลอ้างอิง(เว็บไซต์ภาษาอาหรับ)

<http://www.masrawy.com/news/mideast/reuters/2012/september/25/19293960.aspx>

<https://www.gulfpolicies.com>

http://www.bbc.co.uk/arabic/middleeast/2012/10/121023_kuwait_political_crisis.shtml